

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Cap. II. Quomodo virtutes Theologicæ sibi mutuò subordinatedur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

IV. Denique ex his, quæ hætenus de virtute in
 muni dicta sunt, sequentia axiomata viam illuminatam
 decurrere volentibus bene notanda deduci possunt. Primum
Omnis gloria Filia Regis ab intus. Psal. 44. Nam, ut rectè
 Bernardus S. 1. de natal. S. Viç. dixit, *Sola virtus
 gloria est; sola enim est, cui gloria iure debetur.* Hinc Romani olim duo templa, Honori & Virtuti
 ædificârunt ita constructa, ut nemini ad Honoris templum
 aditus pateret, nisi qui per Virtutis templum prius transisset.
 Secundum: *Pietas ad omnia utilis*: per quam rectè In-
 res virtutem intelligunt; hæc enim verè ad omnia utilis
 tur, cum veræ opes, quibus juxta proverbium obedire
 omnia, non divitiæ sint, sed virtutes, quas secum quis
 scientia portat. Tertium: *Virtus sibi met pulcherrima
 fructus*: quia, ut rectè Cassiodorus advertit, *fructus
 habet homo, si simpliciter apud se de bono felicitis conscientiam
 monio possit gloriari: neque subiecta est externa dispositio
 bitrio, sed in propria puritatis maiestate consistens, ab
 ribus præmia non requirit. Quid enim præmii aut boni
 et, cum sine illa nihil bonum sit, atque ad eam nec præmii
 mereatur.*

CAPUT II. QUOMODO VIRTUTES THEOLOGICÆ SIBI MUTUO SUBORDINANTUR.

I. **R**ECTÈ SS. Patres & Ascetæ Caritatem reliquarum
 virtutum Reginam dixerunt, quia, sicut Ancillam
 prium officium est, Reginæ servire, atque ad illius
 intentionem cooperari; ita Virtutes reliquæ caritati
 vivunt, eamque juvant ad finem, qui est beneplacitum
 DEO, felicius, perfectiusque obtinendum. Prima
 intentione principalis virtus Caritas est.

II. Quia verò Caritatis hujus officium est, vel
 re DEO, eoque frui; ignoti autem nulla cupido est,
 cessariò præcedere debet virtus aliqua, quæ cogit
 DEVS, prout est objectum supernaturale Caritatis
 Fides, quam S. Thomas æternæ vitæ inchoationem

atur, per quam, quia in hac vita sine speciali gratia DEVS
 clarè videri non potest, obscure cognoscantur, tum ipse Deus,
 tum alia objecta, quæ ad amorem illius consequendum sunt
 necessaria aut proficua. Unde Fides rectè dicitur esse Virtus,
 quæ mysteriis revelatis propter auctoritatem DEI revelantis
 assentimur. Estque hæc virtus adeò necessaria ad perfectionem
 consequendam, ut S. Teresa, & alii plures meritò iudicave-
 rint, omnes ferè mortalium errores, & peccata ex defectu vi-
 væ Fidei oriri, seu ex hoc, quòd veritates supernaturales,
 quas DEVS de sua infinita bonitate, de præmiis bonorum, &
 suppliciiis malorù operù, de excellentia virtutù & turpitudine
 vitiorum &c. revelavit, aut non credantur, aut certè non per-
 vivam fidem recolantur, ut adeò meritò eam assiduo petere
 debeamus à DEO. & cum Apostolis clamare: *Domine, adau-
 ge nobis fidem.* Quia tamen nostra etiam Cooperatio requiri-
 tur, ideo medium ad Fidem excitandam præ reliquis efficac-
 est, si motiva credibilitatis frequèter & bene perpendantur, &
 quantum illis efficiæ ad assensum nostrum extorquendum
 insit, accuratè consideretur. Præcipuè verò ad hunc finem
 juvabit perpendere, quòd veritates à DEO revelatæ tot mi-
 raculis in toto orbe usque ad hanc horam confirmatæ, & in-
 ter tot persecutiones, sanguinisque effusiones semper incon-
 cussæ perstiterint. Præter hæc duo media verò non parùm
 juvat ad Fidei augmentum, si quod interius per assensum cre-
 dimus, exterius per confessionem, ut Apostolus Rom. 10. mo-
 net, ad salutem confiteamur; nam, ut rectè S. Vincentius Fer-
 reri advertit, Fides in corde est instar luminis lucernæ in-
 Jusi, quod, quandocunque non habet exhalationem, ex-
 inguitur.

III. Post Fidem meritò Spes velut altera virtus Theo-
 gica necessaria est; neque enim ad persecutionem alicujus
 sufficit cognoscere bonitatem ipsius, nisi etiam possibilis
 redatur acquisitio illius. Est ergo Spes virtus supernatura-
 lis, quæ sumit à beatitudinem ex gratia DEI & propriis meritis
 speramus. Hinc rectè aliqui dicunt, Fidem esse quasi duos ocu-
 lus columbæ, id est, animæ Fidelis, de quibus Cant. 4. Sponsus
 cutus est; Spem verò esse duas alas, quæ illi datæ sunt ad
 volandum in cælos, uti Apocal. 21. habetur. quem Ordi-
 nis pulchrè S. Bernardus l. 10. super Psal. qui habitat, in-
 dicat.

H

dicat, dum ait: *Dicit Fides, parata sunt magna inexcogitabilia bona à DEO Fidelibus suis: dicit Spes, mihi illa servata nam tertia quidem caritas, curro, ait, ad illa.* Porro mensura ad spem hanc obtinendam efficacissimum creditur illud, quod S. Augustinus l. 10. in Pl. 91. offert his verbis: *Hac mensura considero, in quibus tota spes mea consistit: Caritas adoptiva caritas promissionis, potestas Redemptionis.* Præcipue tamen his tribus primum idem Sanctus considerare nos jubet, scilicet caritatem DEI, quâ ita nos dilexit, ut Filium suum unigenitum daret, quomodo enim non etiam cum illis nobis donabit, ut Apostolus ad Rom. 8. concludit? *Et inquit S. Augustinus, quod fecit, dando scilicet Filium, quod promissit, promittendo gloriam. Si, quod plus est, tamen quod minus est, speramus.*

IV. Ultima tandem ex virtutibus Theologicis est, quæ, licet prima sit ordine dignitatis & intentionis, tamen executionis merito sequitur priores dantes, cum ad cognitionem & spem boni subsequatur præterea, & fruitio illius. *Est ergo Caritas virtus supernaturalis, quâ DEVS propter se diligitur.* Quid autem sit diligere supradictis patet, scilicet idem velle & nolle cum diligere, tunc hanc virtus potissimum, si bonitas DEI infinita, velut fonte omnis alia bonitas creata infinities melioratur, assiduo animo objiciatur dicendo: *Quis nisi tu, & præterea etiam per experimentalem gustum (ad quod mensura requiritur generosa victoria in omni amore inordinato erga res creatas exuendo juxta illud Apoc. 2. *Vincite, & manducate manna absconditum*) divina illa & inexplicabilis dulcedine gustetur, ut S. David Pl. 33. hortatur: *Gustate, & videbitis quoniam suavis est Dominus.**

V. Ex his porro tribus virtutibus Theologicis sequentia axiomata erui possunt. Primum: *Non est possibile est placere DEO, Hebr. 11. nam, quomodo inquit, & amabunt) in quem non crediderunt? Secundum: Non possumus in eo, qui confortat nos, Phil. 4. quia, qui omnipotens & fidelis est, ut possit & velit dare etiam illi, qui non dubitet. Sit homo, qui esse debet, & mox ei addendum est, propter quem facta sunt omnia.* Clarius fortè idem

Quoad viam illuminativam.

115

sensus per aliam a S. Bernardo l. 9. sup. Pl. *Qui habitat prola-*
tam sententiam exprimi posset: *Tantum per nos operabitur*
DEVS, quantum se nostra in eum fiducia extenderit. Tertium
est: *Id quisque est, quod amat:* quia amor facit unum cum a-
mato, hinc pulchrè S. Augustinus de dilig. *Si terram diligis,*
terra es: si DEVM diligis, quid vis, ut dicam: DEVS es. Quar-
tum est: *Qui amat, non laborat:* S. Aug. quia amor ita ab-
ripit mentem, ut amans vel non sentiat labores, ac difficulta-
tes, vel certè contemnat, ut amanti placere, eoque frui pos-
sit; hinc Sponsa Cant. 1. ait: *Fasciculus myrrha dilectus meus*
mibi, & non fascis, eò quòd leve pro amore illius ducat, quid-
quid laboris imminebit & doloris.

CAPUT III.

QUOMODO VIRTUTES MORALES, ET PRÆCIPUE PRUDENTIA SUBSER- VIANT CARITATI.

1. Quia ex una parte, teste S. Gregorio, amor nunquam
est otiosus, sed aut operatur magna, si est: aut, si o-
perari renuit, amor non est: ex altera verò parte idem amor
communiter, & rectè cretus esse dicitur, ideo meritò virtute
aliqua directrice opus habet, quæ ipsi ostendat, quomodo
media ad finem præfixum obtinendum oportuna eligere de-
beat, & hæc Prudentia dicitur, quæ est *virtus supernaturalis,*
docens media ad finem supernaturalem consequendum idonea
eligere. Vel, ut brevius S. Augustinus l. 1. c. 13. de lib. arbitr.
describit, est *rerum agendarum vel fugiendarum scientia.*
Hinc tria illius sunt officia, scilicet sollicitè consultare de
mediis, rectè de eorum aptitudine judicare, & efficaciter im-
perare usum seu executionem illorum. Unde Christus Matt.
24. servum prudentem & fidelem requirit; prudentem qui-
em, qui prudenter indaget, quid Dominus velit: fidelem
erò, qui id, quod eum velle intellexit, fideliter exequatur.
x quo facile patet præstantia & necessitas hujus virtutis, ut-
ore qua non modò est unum ex præcipuis instrumentis ad
perfectionem Caritatis consequendam, sed etiam præ reli-
is virtutibus hominem idoneum facit ad altissima quæque
officia